

[Socialministeren.]

sionister skal beholde et dobbelt personfradrag og tillige have compensation efter børnetilskudsloven her. Jeg vil mene, at der af disse veje må være mulighed for at give de pågældende den rigtige og forsvarlige behandling.

Så blev spørgsmålet om børn uden for ægteskab nævnt, det var fru Eva Ree, der nævnedet det. Jeg vil blot tilføje, at man også har drøftet det i folketingets ægteskabsudvalg, men at man ikke herfra har haft ønsker om en ændret formulering, og derfor må jeg foreløbig henholde mig til formuleringen her.

Til fru Grethe Philip vil jeg sige, at det er min hensigt at fremsende et aktstykke til finansudvalget, når lovforslaget er vedtaget. Jeg er helt enig i, at det også her må være væsentligt for mødrehjælpens disposition over de midler, den råder over, tidligst muligt, når den møder med ansøgning om uddannelsesstøtte, at få at vide, hvad det endelige beløb er.

Jeg skal slutte med at takke for udvalgsarbejdet og opfordre til, at man ikke stemmer for socialdemokratiets ændringsforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af lovforslagets tekst

forkastedes med 81 stemmer mod 67.

Ændringsforslagene nr. 3-6 til lovforslagets tekst, teksten således ændret, ændringsforslag nr. 7 om indsættelse af en ny § 2 efter teksten (der derefter bliver § 1) og ændringsforslag nr. 1 angående titlen *vedtoges* uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om offentlig forsorg. (Ophævelse af regler om administrativ frihedsberøvelse, ophævelse af indtægtsgrænser for adgang til børnebidrag og udvidet adgang til hjælp til forsørgelse af børn i hjemmet).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 68) findes i tidenden sp. 1754, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 907).

Der var stillet 7 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Niels Mørk: Jeg kan anbefale såvel ændringsforslagene som lovforslaget til vedtagelse.

Lis Møller: Jeg skal på min gruppes vegne anbefale forslag til lov om ændring af lov om offentlig forsorg med de ændringsforslag, som er stillet af ministeren og tiltrådt af udvalget. Men jeg må samtidig komme med en enkelt beklagelse over, at vi ikke i udvalget kunne nå til enighed om en udvidelse af § 73. Jeg er meget tilfreds med ministerens ændringsforslag i øvrigt.

Ved ændringsforslaget, der siger, at forældres forsørgelsespligt bortfalder over for døtre, ikke blot når de, som der står i nu-gældende lov, indgår ægteskab inden det fyldte 18. år, men også, når datteren skal have et barn, gives der mulighed for hjælp efter forsorgsloven på grundlag af en vurdering af de unges egen økonomiske stilling uden hensyn til forældrenes. Det synes jeg er rimeligt, og jeg håber, at ændringen efterleves ude i de kommuner, hvor loven skal administreres.

Jeg vil gerne takke ministeren for de forbedringer, som indførtes i loven for de enlige forsørgere, og som skal ses i sammenhæng med lovforslaget om ændringer i børnetilskudsloven. Nu er der skabt mulig-

[Lis Møller.]

hed for at tage individuelle hensyn i bestræbelserne for at forbedre forholdene for de enlige forsørgere, som har særlige vanskeligheder. Det betyder i denne forbindelse et fremskridt, at ministeren har givet udvalget tilsagn om, at der på de årlige bevillingslove vil blive søgt en forhøjelse på 1,5 mill. kr. på mødrehjælpens uddannelsesbudget. Det er i det hele taget meget vigtigt, synes jeg, at der ydes hjælp til uddannelse eller omskoling, så de enlige forsørgere bliver bedre i stand til at forsørge sig selv og børnene. Men jeg er glad for, at det ikke udelukkende er økonomiske synspunkter, der ligger til grund for udvidelsen af uddannelseshjælpen. Det er for mig meget, meget vigtigt, at der som nu foreslået også kan ydes hjælp til en uddannelse, selv om det ikke betyder øgede indtægter, hvis uddannelsen betyder, at den enlige forsørger får bedre mulighed for at tage sig af børnenes pleje og opdragelse.

Også reglen om dækning for merudgifter til børns pasning, herunder især aflønning af fremmed hjælp, hvis det er nødvendigt for at opretholde familiens hidtidige levevilkår, såvel som muligheden for hjælp som følge af nedsat erhvervsevne er en stor landvinding.

Det samme gælder bestemmelsen om, at overgangshjælpen fremtidig skal kunne ydes ikke blot ved skilsmisse og separation, men også i tilfælde af samlivets ophævelse på grund af uoverensstemmelse. I det sidste tilfælde sker det ofte, at det trækker ud med at få separationspapirerne eller skilsmissepapirerne i orden, og den tid kan være meget økonomisk belastende for den, der har børnene.

Jeg vil også gerne takke ministeren for bestemmelsen om, at de særlige regler om hjælp til enlige mødre udvides, så de også kommer til at omfatte enlige fædre med børn under 18 år.

Lovgivningsmæssigt har vi med disse ændringer i lov om offentlig forsorg gjort det lidt nemmere at være enlig forsørger her i landet.

Med hensyn til forsorgslovens § 73 vil jeg gentage, hvad jeg sagde ved første behandling. Ændringen, der betyder, at transgkriteriet bortfalder, er et skridt på vejen, men jeg havde gerne set, at vi i udvalget var blevet enige om, at der skulle ydes et fast grundbeløb ud over dækning af dokumen-

terede merudgifter til alle forældre med hjemmeboende handicappede børn, som var registreret under særfor sorgen. Det lykkedes ikke, men det er jo ikke sidste gang, forsorgsloven skal til revision, så forhåbentlig lykkes det næste gang. Men jeg vil gerne spørge ministeren, om § 73 er blevet så vid, at forældre kan få betalt ekstrahjælp i hjemmet, dersom f. eks. begge forældre må arbejde ude, hvis det er nødvendigt for at opretholde familiens hidtidige levevilkår, eller hvis f. eks. moderen må arbejde meget med barnets optræning og oplæring.

Når jeg spørger, om § 73 dækker f. eks. udgifter til huslig hjælp, er det, fordi der i paragraffen tales om forsørgelse, men forsørgelse medfører måske ikke altid i sig selv påviselige ekstraudgifter. Men den belastning af kræfter og nerver, som et forældrepar udsætter sig for ved til stadighed at have et handicappet barn hjemme, var efter min mening tilstrækkeligt grundlag for en økonomisk hjælp fra samfundets side. Det gælder for alle handicappede børn, at hvis hjemmet ikke yder en virkelig effektiv indsats, bliver al anden oplæring og optræning forgæves. Ud over forsørgelsen er der altså tale om en reel oplæring og optræning fra forældrenes side, hvis det handicappede barn senere skal kunne indtage sin plads i samfundet eller blot få en nogenlunde tålelig fremtid. Derfor havde jeg også håbet, at vi i udvalget kunne være blevet enige om at have sidestillet pædagogiske anvisninger med de lægelige, dels fordi de ved visse handicap er mindst lige så vigtige, dels for at undgå, at forældre blev helt afhængige af ét menneskes, nemlig lægens, skøn ved ansøgning om økonomisk hjælp.

Ydelser i henhold til § 73 blev ved lov om ændringer i ligningsloven fritaget for skat. I tidsskriftet Spastikeren er gjort opmærksom på, at ydelser efter forsorgslovens § 70 beskattes. Jeg er glad for ministerens oplysning om, at der foreligger en aftale mellem finansministeren og socialministeren om, at fritagelsen for medregning i den skattepligtige indkomst også skal omfatte ydelser efter forsorgslovens § 70, ydelser, der jo er af samme karakter som dem, der er omfattet af lovens § 73. Jeg har forstået, at der har vist sig visse vanskeligheder med hensyn til afgrænsningen, men at spørgsmålet vil blive afklaret snarest muligt ved en ændring

[Lis Møller.]

i ligningsloven. Noget andet ville efter min mening også være en åbenlys uretfærdighed.

Ved første behandling af dette lovforslag bad jeg socialministeren indskærpe myndighederne, som siden skal administrere loven, at de sørger for, at ansøgerne får besked om lovens muligheder. I udvalget har vi indgående drøftet, hvor vigtigt det er, at de lokale myndigheder gør ansøgere bekendt med, hvilke rettigheder de har, hvilke hjælpemuligheder loven yder, og hvilke anke-regler der findes. Det hjælper jo ikke meget, at vi herinde forbedrer lovene, hvis ikke de mennesker, der har brug for hjælpen, gøres bekendt hermed på de steder, hvor de skal søge hjælp. Jeg vil gerne takke ministeren for, at hun har lovet at understrege vejledningspligten over for myndighederne.

Hermed kan jeg anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Eva Ree: Som allerede nævnt er der en vis forbindelse mellem lovforslaget om børnetilskud og andre familieydelse, som vi netop havde til behandling før, og lovforslaget om offentlig forsorg. Det ene griber ind i det andet, og formålet er det samme: at hjælpe de grupper, som ellers kunne føle sig svigtet. Det er også derfor, forsorgsloven nu vil blive ændret på en række områder.

Det kan vel nok kaldes en tidssvarende ændring, at man nu vil ophæve bestemmelsen om administrativ frihedsberøvelse for personer, der forsømmer deres forsørgerpligter, men det er nu en af de mindre væsentlige ændringer i forsorgsloven.

En mere betydningsfuld ændring er lovforslagets bestemmelse om hjælp til hjemmeboende handicappede børn. Her vil man for fremtiden se bort fra trangskriteriet, hvad der kun er rimeligt, men det gælder her som ved børnetilskudsloven, at der må gives forældrene oplysning om de muligheder for økonomisk hjælp, der foreligger. Jeg tror, det er meget væsentligt, at denne form for oplysning bliver populariseret, og jeg håber

da, at der engang vil blive råd til det. Det er dog en ret, det drejer sig om, ikke en almisse, og det må derfor gøres alment kendt, at forældre, der beholder et handicappet barn hos sig, for fremtiden økonomisk ligestilles med forældre, der ikke har børn, der kræver merudgifter på grund af et handicap.

En anden betydningsfuld ændring er bestemmelsen om, at indtægtsgrænserne for børnebidrag til enlige forsørgere og for børnetillæg til pensionister nu ophæves. Men også det må gøres kendt, ganske som det må gøres kendt, at det foreliggende lovforslag rummer en række forbedringer for den enlige forsørger, der har særlige vanskeligheder. Det er i den forbindelse naturligt at nævne, at socialministeren har givet tilsagn om, at der på bevillingslovene vil blive søgt om en forhøjelse på 1,5 mill. kr. til mødrehjælpen til uddannelsesformål.

Jeg skal i øvrigt ikke beskæftige mig med lovforslagets enkeltheder, blot nævne, at det retter den skævhed op, der tidligere har bevirket, at unge kvinder under 18 år, som enten ventede et barn eller havde et barn, kunne have vanskeligheder med at få hjælp på grund af forældrenes indtægt. Der vil nu kunne ydes dem hjælp efter deres egen økonomiske situation, såvel til uddannelse og omskoling som til dækning af merudgifter ved børns pasning, hvis det skønnes nødvendigt. Det er væsentlige fremskridt, og det kan ikke være andet end rimeligt, at den, der selv bliver forsørger, bedømmes ud fra egne økonomiske forhold.

Der er også andre skævheder, der rettes op, bl. a. udvides de særlige regler om hjælp til enlige mødre, så de også får gyldighed for enlige fædre med børn under 18 år. Det kan i vor tid kun føles naturligt. Jeg kan i det hele taget på mit partis vegne anbefale at stemme for det foreliggende lovforslag, som også rummer den forbedring, at der for fremtiden vil kunne ydes en kvinde økonomisk hjælp fra det tidspunkt, hvor der skønnes at være 8 uger til fødslen. Denne bestemmelse må ses i forbindelse med reglerne

[Eva Ree.]

i børnetilskudsloven om erstatning for mistet arbejdsfortjeneste i anledning af svangerskab og fødsel.

Til sidst vil jeg lige gøre opmærksom på det bilag, der følger med betænkningen. Det er foranlediget af en artikel i spastikerbladet om skattefrihed i forbindelse med forsorgslovens ydelser efter §§ 70 og 73. Det fremgår af socialministerens svar, at der ikke bør ske nogen skattemæssig forskelsbehandling.

Da udvalget som nævnt enstemmigt indstiller lovforslaget til vedtagelse med de ændringsforslag, ministeren har stillet, skal jeg anbefale forslaget.

Valbak: Der er tre ting, jeg vil hæfte mig ved.

Under første behandling blev spørgsmålet rejst om det hensigtsmæssige i på længere sigt at opretholde de nuværende former for frihedsberøvelse for forsømmelige bidragsskyldige. Jeg er glad for de oplysninger, vi har fået i udvalget om det spørgsmål. Oplysningerne viser, at man i flere af de spurgte kommuner er begyndt at stille sig selv det samme spørgsmål. Oplysningerne viser også, at man i Sverige for længst er gået bort fra at anvende fængsel, som kun kan virke yderligere nedbrydende på folks sociale holdning. Jeg beder om, at der ved først givne lejlighed igangsættes undersøgelse af, hvorvidt det er muligt at nå frem til foranstaltninger, eventuelt fortsatte tvangsforanstaltninger med pædagogisk sigte og med pædagogisk indhold. Man kunne måske begynde med at bede socialforskningsinstituttet foretage en cost-benefit analyse til belysning af økonomien i de nuværende foranstaltninger.

I udvalget har vi beskæftiget os en del med indhold af og anvendelsesområde for § 73, et spørgsmål, jeg var inde på ved første behandling. Det fremgår af betænkningen, hvordan overlapning i forhold til § 70 søges undgået. Vi har jo mange lovforslag til behandling i denne samling, og derfor er jeg enig i, at man skal ikke gå ind i alle detaljer, men jeg vil også kun henlede ministerens opmærksomhed på, at de formelle regler i § 73 nok ikke ganske modsvarer praksis. I praksis hjælpes i henhold til § 73 mange børn, der, hvis forældrene ville, kunne om-

fattes af særfor sorgens bestemmelser. Det har jeg ikke noget imod, tværtimod, hvilket jo også fremgik af, hvad jeg sagde under første behandling, men skal praksis dækkes ind af de formelle regler, bør vi nok strengt taget ved passende lejlighed have slettet det lille ord „kan“ i paragraffens 6. linje.

Det tredje, jeg ville sige, er, at ministerens ændringsforslag kan vi naturligvis, som også omtalt af fru Grethe Philip for lidt siden i en anden forbindelse, anbefale. Vi kan anbefale lovforslaget som helhed.

Kurt Brauer: Ud over den almindelige anbefaling af lovforslaget og ændringsforslagene, som jo alle giver, finder jeg anledning til at takke ministeren for hendes beredvillighed til at se på administrationen af § 53 om hjælp til tuberkuloseramte samt for ministerens vilje til at holde et vågent øje med, at klienterne bliver effektivt informeret om ankereglerne i forbindelse med denne lovgivning. Jeg fremførte disse ting under lovforslagets første behandling, og jeg er meget glad for, at ministeren har accepteret, at de bliver omtalt i betænkningen så positivt, som tilfældet er.

Socialministeren (Nathalie Lind): Jeg takker udvalget, og jeg takker ordførerne for den behandling, lovforslaget har været undergivet, for det hurtige og grundige arbejde, der er udført, og for de anerkendende udtalelser, der er fremsat i dag.

Der er enkelte spørgsmål, som jeg er blevet bedt om en besvarelse af. Bl. a. rejste fru Lis Møller spørgsmålet om, hvorvidt en familie, som har et handicappet barn, og hvor begge forældre ellers normalt ville have erhvervsarbejde, kan få dækket udgifterne til ekstra hjælp. Om de kan det, vil afhænge af, om familien, hvis den havde et normalt barn på f. eks. 14-15 år, kunne klare det uden ekstra pasning, og handicappet medfører, at der må pasning til; i så fald vil de kunne få dækning. Det må være kriteriet, vi skal gå frem efter her.

Så rejstes spørgsmålet om forsorgslovens § 70, og fru Eva Ree har også nævnt den artikel, der brugte udtrykket „lovsjusk“. Jeg synes, det var et noget forkert udtryk at anvende, for forholdet er netop det, at man ønskede at få en nærmere afgrænsning og identificering af, hvilke ydelser der efter § 70

[Socialministeren.]

skulle være skattefri. Jeg kan, som det også er oplyst over for udvalget, nævne, at det har været forhandlet med finansministeriet, og at der nu vil komme et ændringsforslag til ligningsloven. Men for at tydeliggøre forholdet vil jeg mellem anden og tredje behandling af dette lovforslag komme med et ændringsforslag, således at de ydelser i § 70, der er tale om at gøre skattefri, omtales i et særligt afsnit af paragraffen. Der er tale om en rent formel ændring, men som jeg alligevel synes det var værdifuldt at få med i loven.

Flere af ordførerne har været inde på spørgsmålet om betydningen af, at der bliver givet den rette vejledning, og heri er jeg helt enig. Må jeg netop i anledning af dette spørgsmål om vejledning have lov at sige, at det er meget væsentligt for de enker og enkemænd, som i dag ikke kan få børnebidraget udbetalt på grund enten af deres egen eller barnets indtægt, at være opmærksom på, at fra 1. april 1969 ydes disse børnebidrag uden hensyn til indtægt, og at de i modsætning til pensionisterne, der automatisk vil få det beregnet, selv skal rette henvendelse til socialkontoret, og hvis de gør det inden den 15. april, kan de få bidraget udbetalt fra 1. april dette år. Jeg håber, at denne form for vejledning her fra folketingets talerstol også må nå ud til offentligheden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslagene nr. 2-6, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 7, § 2, således ændret, og ændringsforslag nr. 1 angående titlen

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Forhandling om udenrigsministerens redegørelse af 12. marts for Danmarks handelspolitik over for udviklingslandene.

(Redegørelsen (nr. VIII) findes i tidenden sp. 4578).

Niels Matthiasen: Må jeg begynde med at takke udenrigsministeren for den redegørelse, han har givet folketinget for Danmarks handelspolitik over for udviklingslandene. Det fremgår af redegørelsen, at udenrigsministeren nærer en positiv interesse for dette spørgsmål. Samtidig synes jeg, det også fremgår af redegørelsen, at udenrigsministeren føler en vis afmagt i forhold til hele den handelspolitiske u-landsproblematik, hvad der ikke er uforståeligt, når man betragter resultaterne af konferencen i New Delhi.

I redegørelsen fremhæves det gang på gang, at der snarest skal optages forhandlinger, at der er usikkerhed om, hvorvidt aftalerne bliver ratificeret, at UNCTAD II konferencen ikke gav store resultater. Konferencen var vel i virkeligheden kun en march på stedet, og alene ved anvendelse af al diplomatisk ordsnilde blev konferencen afsluttet med et rimeligt resultat.

Udenrigsministeren har naturligvis ret i, at Danmarks enkeltstående indsats ikke kan hjælpe meget. Det må også være begrænset, hvad en fælles nordisk indsats kan hjælpe handelspolitisk, hvis, som det omtales i rapporten fra konferencen, hverken USA, Storbritannien, Frankrig, Vesttyskland eller Japan, der er de virkelig store handelspartnere i forhold til u-landene, ikke vil tage noget som helst initiativ for at demonstrere deres politiske vilje til at opnå konkrete resultater. Men hvorfor ville Danmark og de andre nordiske lande ikke være med til på konferencen, som foreslået af udviklingslandene, at stemme for en undersøgelse af virkningerne på u-landenes eksportinteresser af begrænsende forretningsmetoder, som udøves af de private virksomheder i de vestlige lande? Det er dog muligt, at en sådan undersøgelse kunne åbenbare ganske interessante ting, som hverken regeringer eller internationale organisationer kender noget til.

Bedre bliver konferencens resultat naturligvis ikke af, at de østeuropæiske lande spillede en yderst tilbagetrukket rolle på konferencen, og at de i spørgsmålet om bistandsmålsætningen, altså at hvert land skal yde 1 pct. af bruttonationalproduktet i støtte til udviklingslandene, gav klart udtryk for, at de ikke følte nogen forpligtelse